IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE

SVET

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 26. novembra 2009 o izoblikovanju vloge izobraževanja v brezhibno delujočem trikotniku znanja

(2009/C 302/03)

Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta –

OB SKLICEVANJU NA:

— temeljne vrednote prenovljene lizbonske strategije, v kateri sta rast in zaposlovanje ključni sredstvi za uspešno, pravično in okoljsko trajno prihodnost Evrope, in na ključno vlogo trikotnika znanja v tem procesu,

— zagotovilo Evropskega sveta, ki je v Bruslju zasedal 8. in 9. marca 2007, da „pri spodbujanju rasti in ustvarjanju delovnih mest igrata glavno vlogo izobraževanje in usposabljanje, ki sta tudi predpogoja za dobro delujoč trikotnik znanja (izobraževanje – raziskave – inovacije)“, ter na poziv Evropskega sveta, ki je v Bruslju zasedal 19. in 20. marca 2009, k hitremu sprejetju konkretnih ukrepov za „spodbuditev partnerstva med gospodarstvom, raziskavami, izobraževanjem in usposabljanjem“ ter „zagotovitev in izboljšanje kakovosti naložb v raziskave, znanje in izobraževanje“ –

ZAVEDAJOČ SE, DA:

— bo imel dolgotrajni upad gospodarstva hude posledice na svetovno gospodarstvo in da bi bilo treba prenovljeno lizbonsko strategijo – s posebnim poudarkom na trikotniku znanja – dosledno uporabiti kot podlago za učinkovito in trajno oživitev v vsej Evropski uniji,

— morajo vsi trije sestavni deli trikotnika znanja delovati brezhibno in popolnoma vzajemno, da bi se Evropska unija lahko ustrezno odzvala na dolgoročne izzive konkurenčnega svetovnega gospodarstva, podnebnih sprememb in starajočega se prebivalstva,

— je bistvena naloga izobraževanja zagotoviti razvoj posameznikov, da bi lahko tako v celoti razvili svoj talent v moderni družbi in da bi imeli izobraževalni zavodi na vseh ravneh torej zelo raznolike naloge in odgovornosti. Vendar pa je treba še naprej razvijati specifično funkcijo izobraževanja kot podlage trikotnika znanja;

MENIJO, DA BI DODATNO VKLJUČEVANJE IZOBRAŽEVANJA, RAZISKAV IN INOVACIJ V BREZHIBNO DELUJOČ TRIKOTNIK ZNANJA:

izboljšalo inovacijsko sposobnost Evrope ter razvoj kreativnega in z znanjem podprtega gospodarstva in družbe, in sicer:

— z jasno izboljšano in nenehno razvijajočo se bazo znanja na univerzah [1] in v raziskovalnih središčih, ki bi se v gospodarstvu in družbi na splošno lahko hitro pretvorila v inovativne izdelke, storitve, pristope in metode,

— s spodbujanjem ustvarjalnega, inovativnega in podjetniškega načina razmišljanja med učenci, pripravniki, študenti, učitelji in raziskovalci, ki bi prek izobraževanja in poklicnega usposabljanja, skupaj z bolj dinamičnim evropskim trgom dela in bolj kvalificirano delovno silo, podprli postopno krepitev podjetniške kulture;

[1] Z izrazom *univerze* so v tem besedilu označene vse vrste visokošolskih zavodov.

prispevalo k jasnemu napredku:

— pri uresničevanju cilja pobude Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta, da bi izboljšali možnost zaposlitve državljanov EU na spreminjajočem se trgu dela,

— pri izvajanju načrta modernizacije univerz [1];

SE ZAVEDAJO NASLEDNJIH SPECIFIČNIH TEŽAV ŠOLSTVA:

— treba je premostiti kulturno vrzel med izobraževanjem – v smislu poučevanja, učenja in prenosa socialno-kulturnih vrednot – ter raziskavami in inovacijami na komercialnem področju,

— potrebna je bolj inovativna in podjetna kultura na univerzitetnem področju,

— treba je izboljšati komunikacijo in mobilnost med poučevanjem in raziskavami na eni strani in poslovnim svetom in gospodarstvom na splošno na drugi in spodbujati mobilnost in izmenjavo idej med različnimi akademskimi področji in raziskovalnimi panogami,

— potrebna je dodatna reforma načinov upravljanja in struktur financiranja univerz, kar bi dopuščalo večjo avtonomnost in odgovornost, da bi spodbudili raznovrstnejši tok prihodkov in učinkovitejše sodelovanje s poslovnim svetom in bi univerze ustrezno opremili, da bi sodelovale v trikotniku znanja na svetovni ravni;

MENIJO, DA BI MORALA BITI NASLEDNJA SPLOŠNA NAČELA PODLAGA UKREPOM ZA REŠEVANJE TEH SPECIFIČNIH TEŽAV:

— koncept trikotnika znanja je povezan s potrebo po izboljšanju učinka naložb v tri oblike dejavnosti, tj. izobraževanje, raziskave in inovacije, s sistematičnim in nenehnim medsebojnim povezovanjem,

— dosledna vključitev trikotnika znanja zahteva večjo usklajenost pri opredeljevanju politik in sodelovanju med področji izobraževanja, raziskav in inovacij tako na evropski kot nacionalni ravni,

— da bi izobraževanje izpolnilo svojo vlogo v trikotniku znanja, je treba v izobraževanju upoštevati cilje in izsledke raziskav in inovacij; poučevanje in učenje bosta tako temeljila na zanesljivi raziskovalni podlagi, okolje, v katerem potekata tako učenje kot poučevanje, z večjim vključevanjem kreativnega mišljenja ter inovativnega odnosa in pristopa pa se bo lahko dodatno razvilo in izboljšalo,

— univerze je treba ozavestiti, da imajo poleg zagotavljanja tradicionalne akademske izobrazbe tudi ključno vlogo pri zagotavljanju bolj kvalificirane, podjetne in prilagodljive delovne sile, ki bo v prihodnje predstavljala temelj gospodarske rasti in blaginje ter zagotavljala boljšo kakovost življenja. Usposabljanje bi moralo raziskovalcem in predavateljem omogočiti lažje uvajanje kulture inovacij v organizacije, za katere delajo,

— trikotnik znanja je treba upoštevati pri oblikovanju strategij vseživljenjskega učenja na nacionalni, regionalni in institucionalni ravni, da bi bile univerze intenzivneje vključene v izboljšanje kvalifikacij, pomembnih za družbo znanja, ter da bi merila za sprejem ustrezno upoštevala pomen predhodnega znanja in delovnih izkušenj,

— nove ideje in inovacije se porodijo iz združitve različnih vrst znanja in iz želje po razširitvi znanja, ki jo vzbudi radovednost. Zato je treba priznati, da so– kar zadeva inovacije – kakovostna izobrazba in raziskave s področja družboslovnih in humanističnih ved prav tako pomembne kot znanost in tehnologija,

— na raznolikost evropskih visokošolskih in raziskovalnih sistemov bi bilo treba gledati kot na prednost pri razvoju različnih vidikov brezhibno delujočega trikotnika znanja;

DOLOČAJO SEDEM PREDNOSTNIH NALOG DELOVANJA:

1. **Izboljšanje skladnosti med politikami na področju izobraževanja, raziskav in inovacij**

Odločanje na evropski ravni in ravni držav članic mora biti skladnejše, vanj pa morajo biti v celoti vključeni vsi trije sestavni deli trikotnika znanja. Politike, ki se izvajajo na področju izobraževanja, raziskav in inovacij, bi se morale vzajemno krepiti, da bi zagotovili razvoj brezhibno delujočega trikotnika znanja in pospešili prehod h gospodarstvu in družbi, ki resnično temeljita na znanju. Komisija bi morala pri sedanjih postopkih poročanja v okviru odprte metode koordinacije Svetu poročati o ukrepih, ki so bili sprejeti na področju izobraževanja, raziskav in inovacij, da bi tako podprla vključevanje trikotnika znanja. V poročilu bi morala navesti ovire in dati priporočila za nadaljnji razvoj.

2. **Pospeševanje pedagoških reform**

Države članice bi morale pozvati izobraževalne zavode in zavode za usposabljanje, naj zagotovijo, da bodo učni načrti ter metode poučevanja in preverjanja na vseh ravneh izobraževanja, tudi doktorski, vključevali in hkrati spodbujali ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost. To bi lahko po potrebi dosegli z oblikovanjem učnih načrtov, ki bi jih redno preverjali v sodelovanju z raziskovalnimi ustanovami, industrijo in drugimi zainteresiranimi stranmi.

[1] Glej resolucijo Sveta z dne 23. novembra 2007 o posodobitvi univerz za pospeševanje konkurenčnosti Evrope v svetovnem gospodarstvu znanja (dok. 16096/1/07) in sporočilo Komisije „Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije“ z maja 2006 (Dok. 9166/06).

3. **Partnerstvo med univerzami in podjetji ter drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi**

Države članice in Komisija bi se morale nemudoma odzvati na pozive za sprejetje ukrepov, opredeljene v sklepih Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 12. maja 2009 o okrepitvi partnerstev med izobraževalnimi zavodi in zavodi za usposabljanje ter socialnimi partnerji, zlasti delodajalci, na področju vseživljenjskega učenja. Pri vzpostavljanju tesnejših stikov med univerzami in skupnostmi, ki jih izobražujejo in za katere raziskujejo, bi morali posebno pozornost nameniti oblikovanju ukrepov za spodbujanje mobilnosti osebja med univerzami in podjetji, vključno s programi za izmenjavo osebja. Sodelovanje med univerzami in podjetji kot sestavni del univerzitetnih strategij na področju izobraževanja, raziskav in inovacij bi bilo treba okrepiti.

4. **Ukrepi za razvoj inovacijske kulture na univerzah**

Države članice bi morale spodbujati univerze, da bi okrepile njihovo prizadevanje za razvoj „inovacijske kulture“, med drugim z bolj dinamičnim in interaktivnim učnim okoljem in spodbujanjem zaposlenih, da se vključijo v inovacijske projekte. Razvili bi lahko načine financiranja in strukture spodbujanja na institucionalni ravni, da bi spodbudili „kulturno izmenjavo“, s čimer bi bilo sodelovanje s podjetji pomemben dejavnik pri poklicnem napredovanju. Priznati bi bilo treba, da imajo dekani visokošolskih zavodov ključno vlogo pri podpori učinkovitemu razvoju „inovativne kulture“.

5. **Določitev ukrepov za spodbujanje univerz k razvijanju prenosljivega znanja**

Države članice bi morale preučiti, ali obstajajo ustrezni ukrepi, s katerimi bi univerze spodbudile k razvijanju znanja, ki bi se lahko preneslo v gospodarstvo na splošno za razvijanje inovativnega blaga in storitev. Če pravni predpisi, načini upravljanja ali financiranje takšnim zavodom preprečujejo, da bi imeli korist od razvoja in prenosa takšnega znanja, bi morale države članice skušati prilagoditi okvir delovanja svojih zavodov in tako odpraviti tovrstne ovire, univerzam pa zagotoviti zadostno mero avtonomnosti. Univerze bi morale oblikovati posebne strategije za pridobivanje, poglobitev in prenos znanja.

6. **Novi pristopi k ocenjevanju kakovosti**

Države članice bi morale zlasti na področju visokega šolstva sodelovati pri oblikovanju meril v povezavi s „trikotnikom znanja“, na podlagi katerih bi lahko ocenjevale kakovost svojih zavodov; s pomočjo teh meril naj bi zlasti ocenjevali uspešnost vključevanja raziskav in inovacij v poučevanje in temeljne izobraževalne funkcije ter uspešnost izobraževalnih zavodov pri ustvarjanju učnega okolja, ki spodbuja kreativnost in podjetniški pristop pri pridobivanju znanja, ter ocenjevali, v kakšni meri takšni zavodi pripravijo svoje študente na njihovo prihodnje družbeno in gospodarsko življenje.

7. **Ustanovitev Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo kot modela za prihodnost**

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo, ki je prva pobuda na evropski ravni s poudarkom na skladnem sodelovanju vseh akterjev trikotnika znanja, bi moral biti glede na vključevanje vseh treh strani trikotnika ustanovljen kot zgled dobre prakse za države članice, visokošolske in raziskovalne zavode ter poslovni svet.

Prihodnje skupnosti znanja in inovacij, ki so glavni operativni sestavni deli Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, bi morale biti sposobne pokazati nove načine, kako rešiti gospodarske in družbene probleme (npr. zagotovitev trajnostne energije, blažitev podnebnih sprememb in prilagoditev na takšne spremembe) s celostnimi in multidisciplinarnimi pristopi ter novimi modeli upravljanja in financiranja, ki naj bi spodbujali inovacije na najvišji ravni. Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo bi moral razširjati te modele, ki bi morali spodbuditi k oblikovanju dodatnih skupnih spodbud na različnih ravneh in na mednarodni ravni, pri čemer je treba paziti, da se vloga izobraževanja razvija v trikotniku znanja.

Komisija bi morala znotraj strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja zagotoviti, da so države članice seznanjene z najboljšimi praksami glede teh sedmih prednostnih nalog in da se na vseh teh področjih lahko primerja napredek.

POLEG TEGA POUDARJAJO,

— da je treba zagotoviti, da je izobraževanje v strategiji za rast in delovna mesta po letu 2010 opredeljeno kot podlaga trikotniku znanja, in izpostavljajo, da se morajo vsi trije sestavni deli trikotnika znanja (izobraževanje – raziskave – inovacije) medsebojno krepiti in bogatiti. Celotni sistem izobraževanja in usposabljanja mora prispevati k spodbujanju ključnih kompetenc, ki so potrebne za brezhibno delujoč trikotnik znanja,

— da je treba zagotoviti dosledno sodelovanje in usklajevanje med strategijo za razvoj evropskega visokošolskega prostora, strategijo za evropski raziskovalni prostor in pobudami na področju inovacij, zlasti pa široko zastavljeno inovacijsko strategijo in prihodnjim evropskim načrtom za inovacije,

— da mora Komisija pri pripravi predlogov za programe Skupnosti na področju izobraževanja in drugih ustreznih področjih za obdobje naslednjega finančnega okvira dosledno upoštevati potrebe, povezane s strategijo za rast in delovna mesta po letu 2010, ter skupaj z državami članicami razmisliti, kako bi lahko s strukturnimi skladi podprli pobude v zvezi s celovitim razvojem izobraževanja kot ključnega elementa trikotnika znanja.